

ปัจจัยและเงื่อนไขความขัดแย้งในสังคมไทย
THE FACTORS AND CONDITIONS OF CONFLICT IN THAI SOCIETY

กรุณา มธุลาภรังสรรค์¹
Karuna Mathulapransan¹
พ.ศ 2563

บทคัดย่อ

ความขัดแย้งความบาดหมางกันระหว่างบุคคล กลุ่มคน องค์กร หรือสถาบันเป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนสังคม เกิดความตึงเครียด ความไม่สงบสุข ความหวาดระแวง มีปัจจัยจากการตัดสินใจ การรับรู้ ผลประโยชน์ ค่านิยม ที่ต่างกัน การไม่ยอมรับสภาพความเป็นจริงว่าการแตกแยกทางทัศนคติ ความคิด และความต้องการทางภูมิภาคเป็นอุปสรรคที่สำคัญยิ่งในการหาทางออกของประเทศ ทุกสังคมย่อมหลีกเลี่ยงความขัดแย้งไม่ได้ ความขัดแย้งในสังคมเป็นเรื่องปกติ เพียงแค่ความขัดแย้งสามารถหาข้อยุติได้ในกรอบของกลไกที่มีอยู่ สังคมนั้นก็สามารถดำเนินต่อไปได้ตราบเท่าที่ปัญหาความขัดแย้งอยู่ในสัดส่วนที่ไม่แผ่กระจายไปทั่ว จนหาวิธีการหรือกลไกเพื่อยุติความขัดแย้งไม่ได้ สังคมนั้นก็สามารถดำเนินต่อไป ถือได้ว่าสังคมนั้นยังอยู่ได้อย่างสมานฉันท์ แต่เมื่อความขัดแย้งถึงจุดที่ไม่สามารถจะแก้ไขเยียวยาได้ ทางเลือกของสังคมก็就会被จำกัดลง การพยายามแก้ไขความขัดแย้งโดยสันติวิธี ด้วยการเจรจาหรือไกล่เกลี่ย การแก้ไขความขัดแย้งด้วยการใช้กำลังหรือความรุนแรง ผลคือการที่ฝ่ายหนึ่งชนะ อีกฝ่ายหนึ่งพ่ายแพ้ ผู้ชนะก็จะสร้างกฎระเบียบการเมืองขึ้นมาใหม่ และถ้าเป็นกรณีที่ไม่สามารถจะเอาชนะกันได้ก็อาจจะถึงกับแตกแยกออกเป็น 2 ส่วน 3 ส่วน ของหน่วยชุมชนหรือหน่วยการเมืองใหม่

คำสำคัญ: 1. ปัจจัยและเงื่อนไข 2. ความขัดแย้ง 3. สังคมไทย

ABSTRACT

Conflict or discord among individuals, groups, organizations or institutions is a tool for changing society. It also brings about stress, unrest and mistrust. There are decision factors, perceptions, and different interests and values. Failure to accept the reality that the divide of views, ideas and regional needs is a major obstacle to finding a country solution. Conflict In every society cannot be avoided. Social conflicts are

¹ ศน.บ.(รัฐศาสตรการปกครอง) อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

¹ M.A. (Political Science) Lecturer, Bachelor of Arts Program in Political Science, Mahamakut Buddhist University

Corresponding author; Email: karunamathulap@gmail.com

(Received: 6 October 2020; Revised: 22 February 2021; Accepted: 11 March 2021)

common. Only conflicts can be resolved within the framework of existing mechanisms. That society can continue as long as the conflict is in proportion not to be widespread, so that they could not find a method or mechanism to end the conflict. That society can continue and it can be considered that society is still living in harmony. But when the conflict reaches a point that cannot be resolved, social choices will be limited. Trying to resolve conflicts will be through peaceful means, negotiation or mediation. When resolving conflicts is through force or violence, the result is one side winning and the other party is defeated. The winner will establish a new political rule. If that is the case where it is impossible to overcome, it may even split into two or three of a new community or political unit.

Keywords: 1. Factors and Conditions 2. Conflict 3. Thai Society

บทนำ (Introduction)

ธรรมชาติของสังคม (Nature of Society) มีความเป็นปกติ (Normal) ที่มีความแตกต่างหลากหลาย มีความซับซ้อน ในกลไกของสังคมจะมีการอิงอาศัยกันเป็นปัจจัยการของกันและกัน มีการปรับเปลี่ยนไปตามเหตุปัจจัยด้วยตัวมันเอง คนในสังคมมีความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลาย ดังคำกล่าวที่ว่านานาจิตตัง มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ความคิดเห็นที่แตกต่าง จึงเป็นเรื่องปกติของสังคม ความเห็นที่แตกต่างไม่ใช่ความขัดแย้งนั้น ไม่ใช่ความแตกแยก แต่ความเห็นที่แตกต่างอาจเป็นปัจจัยนำไปสู่ความขัดแย้งได้ อาจด้วยเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ คนจะแย่งชิงทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด แต่ความต้องการที่มีอยู่แบบไม่มีขีดจำกัดของมนุษย์ หรือตำแหน่งมีอยู่จำกัด แต่คนที่ต้องการตำแหน่งมีหลายคนที่ต้องการที่จะดำรงตำแหน่งนั้น ด้วยเหตุนี้ความขัดแย้ง แข่งขันจึงเกิดขึ้น

“ในโลกนี้มีทั้งสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ในบรรดาสิ่งทั้งหลายเหล่านั้น ที่สำคัญมาก คือ สิ่งที่มีชีวิต และในบรรดาของสิ่งที่มีชีวิต ที่สำคัญที่สุด คือ มนุษย์ ในตัวมนุษย์ ที่สำคัญที่สุด คือ จิต” หมายความว่า ในโลกนี้มีทั้งสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต มีต้นไม้ มีภูเขา มีก้อนหิน ดิน ทหาราย ฯลฯ สิ่งเหล่านั้นมันอยู่กับที่ ไม่ได้เคลื่อนไหวไม่ได้ไปดีไม่ไปมาใคร ไม่ได้ไปทำร้ายใครได้ แต่สิ่งที่มีชีวิตมันเดินได้ เคลื่อนที่ไปมาได้ ไปรังแกคนอื่นได้ และในจำนวนสิ่งที่มีชีวิตนั้น เสือ ช้างมันจะกินก็ตอนมันหิว กินอิ่มแล้วก็หยุด กินอิ่มท้องแล้วมันก็นอน ที่ว่าสำคัญที่สุด คือ มนุษย์ เพราะมนุษย์ไม่ได้กินแค่อิ่ม ไม่ได้กินสนองความอิ่มท้องเท่านั้น แต่มนุษย์แสวงหาเพื่อสนองความอยาก ไม่ได้แสวงหาเพื่อสนองความหิวอย่างสัตว์เดรัจฉาน และในตัวมนุษย์นั้นสำคัญที่สุด คือ จิตใจ ในตัวมนุษย์นั้นมีใจเป็นหัวหน้า มีใจเป็นใหญ่ มีใจเป็นประธาน หากในใจของมนุษย์มีกิเลส มีความทะยานอยาก การแสวงหาของมนุษย์ จึงเป็นการแสวงหาเพื่อสนองความอยากที่เรียกว่ากิเลส คือ สมองโลภะ กระทำไปเพราะสนองโทสะ ความโกรธแค้นชิงชังที่มีในจิตใจ (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), 2554)

รัฐประหารในสังคมไทย (Coup In Thai Society)

ประวัติในการทำรัฐประหารของประเทศไทย ครั้งที่ 1 รัฐประหารในประเทศไทย วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2476 พระยามโนปกรณนิติธาดา ได้ประกาศพระราชกฤษฎีกาปิดสภาผู้แทนราษฎร

พร้อมดใช้รัฐธรรมนูญบางมาตรา ครั้งที่ 2 รัฐประหารในประเทศไทย วันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ. 2476 นำโดยพลเอกพระยาพหลพลพยุหเสนา ยึดอำนาจรัฐบาลพระยามโนปกรณนิติธาดา ครั้งที่ 3 รัฐประหารในประเทศไทย วันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2490 นำโดย พล.ท.ผิน ชุณหะวัณ ยึดอำนาจรัฐบาล พล.ร.ต.ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ ครั้งที่ 4 รัฐประหารในประเทศไทย วันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2491 คณะนายทหารกลุ่มที่ทำการรัฐประหาร 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2490 จี้บังคับให้ นายควง อภัยวงศ์ ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และมอบตำแหน่งต่อให้ จอมพล ป. พิบูลสงคราม ครั้งที่ 5 รัฐประหารในประเทศไทย วันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2494 นำโดยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ยึดอำนาจรัฐบาลตนเอง ครั้งที่ 6 รัฐประหารในประเทศไทย วันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2500 นำโดยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ยึดอำนาจรัฐบาล จอมพล ป.พิบูลสงคราม ครั้งที่ 7 รัฐประหารในประเทศไทย วันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2501 นำโดยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ยึดอำนาจรัฐบาล จอมพลถนอม กิตติขจร (ตามที่ตกลงกันไว้) ครั้งที่ 8 รัฐประหารในประเทศไทย วันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2514 นำโดยจอมพลถนอม กิตติขจร ยึดอำนาจรัฐบาลตนเอง ครั้งที่ 9 รัฐประหารในประเทศไทย วันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519 นำโดย พล.ร.อ.สงัด ชลออยู่ ยึดอำนาจรัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ครั้งที่ 10 รัฐประหารในประเทศไทย วันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2520 นำโดย พล.ร.อ.สงัด ชลออยู่ ยึดอำนาจรัฐบาล นายธานินทร์ กรัยวิเชียร ครั้งที่ 11 รัฐประหารในประเทศไทย วันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2534 นำโดย พล.อ.สุนทร คงสมพงษ์ ยึดอำนาจรัฐบาล พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ ครั้งที่ 12 รัฐประหารในประเทศไทย วันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 นำโดย พล.อ.สนธิ บุญยรัตกลิน ยึดอำนาจรัฐบาลรักษาการ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และสุดท้ายครั้งที่ 13 รัฐประหารในประเทศไทย วันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 นำโดย พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นการประกาศรัฐประหารเพื่อให้รัฐมนตรีรักษาการทั้งหมดหมดอำนาจ และเปลี่ยนผ่านสู่การจัดตั้งคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ (เมธี ครองแก้ว, 2551).

สาเหตุของความขัดแย้งในสังคมไทย (Conflict In Thai Society)

สาเหตุของความขัดแย้งคงหนีไม่พ้นจากการแย่งชิงอำนาจและผลประโยชน์เป็นหลัก ส่วนอุดมการณ์ทางการเมืองในสังคมไทยอาจไม่มีอยู่จริง เพราะคำว่า อุดมการณ์ทางการเมือง หมายถึง ความเชื่อทางการเมือง ที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายและวิธีการเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ทางการเมืองที่แตกต่างในการนำพาอุดมการณ์ทางการเมืองไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์ที่ต้องการ (กรุณา มธฺลาภรังสรรค์, 2560) และวิธีการในการบริหาร ที่มีหลักคิดที่แตกต่างกัน อาจเป็นปัจจัยรอง หรือเป็นเพียงข้ออ้าง

1. ความไม่ลงตัวกันทางความเห็นทางการเมือง ตั้งแต่ในอดีตแล้วที่คนสยาม คนไทย หรือจะเรียกด้วยศัพท์อะไรก็ตามมีการสร้างระบอบการปกครองจากชุมชนเล็ก ๆ สู่อาณาจักรขนาดใหญ่ แต่เมื่อใดก็ตามที่มีความเห็นไม่ลงตัวกัน สมาชิกในสังคมก็จะเกิดการแบ่งฝักแบ่งฝ่าย มีการแสดงความคิดเห็นของตนให้ผู้อื่นได้รับรู้ ผู้ที่มีความคิดเห็นเช่นเดียวกันก็จะถูกมองว่าเป็นฝ่ายเดียวกัน ผู้ที่มีความเห็นต่างออกไปก็จะถูกมองว่าเป็นศัตรู มีการต่อสู้เพื่อแย่งชิงอำนาจ เป็นวัฏจักรอย่างนี้เรื่อยไป

2. การไม่ยอมรับในความเห็นของฝ่ายอื่น เมื่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลก้าวขึ้นมาใช้อำนาจสูงสุดในการปกครอง ตนเองก็ย่อมต้องการที่จะมีสิทธิ์เด็ดขาดในสังคม จึงไม่ได้รับฟังความคิดเห็นที่ต่างออกไป ด้วยเห็นว่าเป็นผู้ที่คิดต่อต้าน แต่เมื่อขาดการรับฟังก็ทำให้เกิดความหลงระเหิดในอำนาจ การฉ้อราษฎร์บังหลวง และสิ่งเป็นผลเสียต่อสังคมอีกมากมาย

3. การไม่ยอมรับในอำนาจที่อีกฝ่ายได้รับ กล่าวคือ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงอำนาจไม่ว่าจะสมัยใดก็ตาม ฝ่ายอำนาจเก่ามักจะไม่นยอมรับในอำนาจของอีกฝ่ายเพราะทำให้ตนสูญเสียอำนาจ เกิดการต่อต้านเพื่อเรียกร้อง ร้องขออำนาจ ทำให้อำนาจกลายเป็นเครื่องมือในการต่อรองทางการเมืองอีกอย่างหนึ่งไปโดยปริยาย มีการตั้งกลุ่มเพื่อดำเนินการต่อต้าน ทั้งที่เปิดเผยและเป็นกลุ่มลับ ใช้ทั้งวิธีสะอาดและสกปรก

4. ผลประโยชน์ ที่กล่าวไว้ข้างต้นว่า อำนาจกลายเป็นเครื่องมือต่อรองทางการเมือง เพราะอำนาจนั้นสามารถก่อให้เกิดผลประโยชน์ได้ แต่เมื่อผลประโยชน์ที่ได้ถูกจัดแบ่งไม่เท่ากัน ก็ก่อให้เกิดเป็นความขัดแย้งขึ้นมาได้อีกเช่นกัน เช่น การขัดแย้งผลประโยชน์ตำแหน่งทางการเมือง การขัดแย้งผลประโยชน์ทางการค้า และการทำทุกวิถีทางเพื่อให้ตนยังคงไว้ซึ่งอำนาจและผลประโยชน์ อันก่อให้เกิดผลสำคัญในระบอบการเมืองไทย คือ ในระยะเวลา 88 ปี ของระบอบรัฐสภา ประเทศไทยมีนายกรัฐมนตรี 29 คน มีคณะรัฐมนตรี 59 ชุด มีรัฐธรรมนูญ 20 ฉบับ มีกบฏ 13 ครั้ง มีการปฏิวัติรัฐประหาร 13 ครั้ง มีการเลือกตั้งมาแล้ว 28 ครั้ง ไม่นับที่มีการเลือกตั้งแล้วยกเลิกไปที่เป็นโมฆะ (เมธีครองแก้ว, 2551). สังคมไทยเราจากระยะเวลา 88 ปีของความเป็นประชาธิปไตย เรววนไปมา ฉีกรัฐธรรมนูญแล้วเขียนใหม่ และเลือกตั้ง และก็ทำรัฐประหาร แล้วฉีกรัฐธรรมนูญไปมา มันเหมือนก้าวเดินไปข้างหน้า 2 ก้าว แต่ถอยหลัง 3 ก้าว ที่เป็นอยู่นั่นเอง

การจัดการความขัดแย้งของประเทศไทย (ฉันทนา บรรพศิริโชติ, 2542).กล่าวถึงความขัดแย้งในสังคมไทยยุควิกฤติเศรษฐกิจ ซึ่งเจ้าของบทความได้ทำการวิจัยไว้ ได้พบว่า จะเผชิญกับความขัดแย้งอยู่ 5 กลุ่ม อันมีสาเหตุ ได้แก่

1. ความขัดแย้งด้านผลประโยชน์ (Interest Conflict) พบว่า มักเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ เรื่องการเกษตรกรรม ความเป็นอยู่ และการประกอบอาชีพ ได้แก่ ปัญหาการจัดการน้ำเพื่อการเกษตรและพื้นที่ราบเชิงเขา ปัญหาจากการกำหนดเขตพื้นที่ทำกินของรัฐไม่ชัดเจน ทำให้เกิดการบุกรุกที่สาธารณะของประชาชน เกิดข้อพิพาทระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่อุทยาน ส่วนความขัดแย้งระหว่างผู้นำฝ่ายปกครองท้องถิ่น มักเกิดจากความแตกต่างด้านค่าตอบแทน ของฝ่ายท้องถิ่นกับฝ่ายท้องถิ่น และข้าราชการ (เหลื่อมล้ำและไม่สอดคล้องกับภาระความรับผิดชอบ) และผลประโยชน์ทับซ้อน จากการเมืองระดับชาติแทรกแซงการเมืองระดับท้องถิ่น

2. ความขัดแย้งด้านข้อมูล (Data Conflict) ที่พบมาก ได้แก่ การออกเอกสารสิทธิ หรือหลักฐานที่ทำกินซ้อนทับที่สาธารณะ มีการรับรู้และเข้าใจต่อเอกสารสิทธิไม่ตรงกัน เช่น รัฐประกาศเขตอุทยาน ทับซ้อนเขตทำกินของชาวบ้าน โดยชาวบ้านไม่ทราบข้อมูลที่แท้จริง นอกจากนั้น พบว่าเกิดจากกระบวนการสื่อสารและภาษา ที่ใช้สื่อสารมีปัญหา เช่น สื่อชุมชน ที่ยังขาดความเป็นกลางและยึดโยงกับผลประโยชน์ ช่องทางเข้าถึงสื่อ และการแทรกแซงสื่อของภาครัฐ สื่ออินเทอร์เน็ตยังเข้าถึงชุมชนไม่มากพอและชาวบ้านยังขาดความรู้ด้านนี้มาก และประการสุดท้าย คือ การใช้สื่อโทรทัศน์ วิทยุ และอินเทอร์เน็ต มาใช้เพื่อสร้างความแตกแยก ความเกลียดชัง เพื่อทำลายคู่แข่งทางการเมืองด้วย ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งด้านความสัมพันธ์ตามมาด้วย

3. ความขัดแย้งด้านโครงสร้าง (Structural Conflict) ที่เด่นชัด ได้แก่ ความเหลื่อมล้ำระหว่างชาวบ้าน กับภาครัฐ ในด้าน “อำนาจการต่อรอง” “การเข้าถึงสื่อ” และ “โอกาสของการเรียนรู้”ทำให้เกิด ความขัดแย้งแบบไม่สมมาตร (asymmetric conflict) เพราะความไม่สมดุลแห่ง

ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ภาครัฐ ใช้ประโยชน์/อ้าง กฎหมาย ระเบียบ ในการตัดสินใจแก้ปัญหาความขัดแย้งมากเกินไป จนละเลย ความเข้าใจในสิทธิมนุษยชน และด้านประชาชน ก็เรียนรื่องมากจนเกินไป (บางท้องถิ่น) จนละเลย กฎหมาย จึงพบปรากฏการณ์ “รัฐขัดแย้งกับประชาชน” ได้ เช่น บริเวณ ต.บ้านแยง อ.นครไทย จ.พิษณุโลก ที่ชาวบ้านถูกเจ้าหน้าที่จับกุม ในข้อหาบุกรุกที่อุทยานฯ เป็นต้น แสดงให้เห็นถึง อำนาจในการมีส่วนร่วมตัดสินใจที่ไม่เท่ากัน

4. ความขัดแย้งด้านค่านิยม และการให้คุณค่า (Value Conflict) เห็นได้ว่า ความขัดแย้งหลายด้าน เกิดขึ้นจาก “อคติต่อกัน” และการยึดถือศักดิ์ศรี รวมถึงอคติที่เกิดจากความไม่เท่าเทียม ในการเข้าถึงทรัพยากรและอำนาจการตัดสินใจ และการตีคุณค่าของชาติพันธุ์อื่น จนกลายเป็นคนชอบในสังคมประชาธิปไตยที่เน้นความเสมอภาคและเท่าเทียม (สวนกระแสนี้เอง ...ผู้วิจัย) สิ่งสำคัญยิ่งที่ส่งผลต่อ ความเลวร้ายของสถานการณ์ความขัดแย้งในทุกระดับของประเทศไทย คือ อุดมการณ์ทางการเมืองที่ต่างกันและตอบโต้เพื่อเอาชนะกัน ทั้งเพื่อผลประโยชน์และศักดิ์ศรีของฝ่ายตน มากกว่าอุดมการณ์ที่แท้จริง

5. ความขัดแย้งด้านความสัมพันธ์ (Relationship Conflict) ในอดีตระดับชุมชนนี้ยังพบปัญหาด้านนี้ไม่มากนัก เพราะสายสัมพันธ์เครือญาติ ยังสามารถยึดโยงความรู้สึก อคติต่อกันลงไปได้มาก แต่ในยุคปัจจุบันนี้ความขัดแย้งด้านความสัมพันธ์ ช่างแปราะบางเหลือเกิน เห็นได้จากเมื่อเกิดความไม่เข้าใจในเรื่องข้อมูล ค่านิยม ย้อนนำมาซึ่งความสัมพันธ์ที่ไม่ดีต่อกัน และยิ่งในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศก้าวหน้า ความสัมพันธ์ขัดแย้งกันมากขึ้นจาก “สงครามสื่อ” แพร่กระจายไปทั่วประเทศ แบ่งแยกอุดมการณ์ (เสื้อสีแดง-เสื้อเหลือง-เสื้อชมพู-สีน้ำเงิน.)

ทางออกขัดแย้งสังคมไทย (Solution to the problem)

พยายามที่จะวิเคราะห์ถึงเหตุปัจจัยที่ทำให้ไม่สามารถหาทางออกประเทศไทยชัดเจนได้ และนำเสนอแนวทางที่น่าจะแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างน่าพอใจในระดับหนึ่ง โดยจะพิจารณาถึง 1) สภาพสังคมที่เป็นจริงแต่ไม่มีการยอมรับและนำมาใช้ในการแก้ปัญหา 2) อะไรคือสาเหตุที่นำมาสู่สภาพเช่นนั้น และจะมีแนวทางที่จะแก้ไขได้อย่างไร 3) การปฏิรูปมีอะไรบ้าง มีกี่อย่าง และอะไรสำคัญที่สุดพิจารณาจากสภาพปัญหาของสังคมโดยรวมและปัญหาความแตกแยกที่เผชิญอยู่ในปัจจุบัน 4) แนวทางการปฏิรูปโดยประชาชนและอุปสรรค

สำหรับทางออกประเทศไทย เหตุที่ไม่พบเพราะ 1) ไม่ยอมรับหรือให้ความสำคัญเพียงพอกับสภาพความเป็นจริงของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแตกแยกที่มีลักษณะภูมิภาคเป็นสำคัญ คือ ขณะที่ประชากรส่วนใหญ่ในภาคใต้และกรุงเทพฯ ไม่พอใจกับนโยบายและการทำงานของรัฐบาลยิ่งลักษณ์ ประชากรในภาคเหนือและอีสานสนับสนุนรัฐบาลยิ่งลักษณ์ 2) ในการพิจารณาหาทางออก แทนที่จะให้ความสำคัญกับสภาพสังคม กลับไปพิจารณาประชุมถกเถียงกันในการบังคับใช้กฎหมาย (รัฐธรรมนูญ กฎหมายเลือกตั้ง กฎหมายทั่วไป) ซึ่งเมื่อมีการปฏิรูปเกิดขึ้นย่อมจะต้องเปลี่ยนแปลงไปแทบทั้งสิ้น และ 3) มีการดื้อดึง เห็นแก่พรรคพวกและผลประโยชน์ และเอาชนะกันโดยไม่คิดถึงประเทศชาติและส่วนรวม

การไม่ยอมรับสภาพความเป็นจริงว่าการแตกแยกทางทัศนะ ความคิด และความต้องการของภูมิภาคเป็นอุปสรรคที่สำคัญยิ่งในการหาทางออกของประเทศและการปฏิรูป การเลือกตั้งในวันที่

2 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2557 แสดงให้เห็นถึงความแตกแยกอย่างชัดเจน และการเลือกตั้งจะไม่สามารถสร้างความปรองดองขึ้นมาได้ หากมีแต่จะทำให้ความแตกแยกนั้นรุนแรงขึ้น เพราะเสมือนกลไกอื่น ๆ ของสังคมตะวันตกในปัจจุบัน การเลือกตั้งมีการแพ้นะอย่างเด็ดขาด จึงไม่สามารถสร้างความปรองดองได้ ในการที่จะหาทางลดทอนความขัดแย้งลง เราจำเป็นที่จะต้องค้นหาสาเหตุของความแตกแยกที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

สาเหตุของความแตกแยกนั้นมาจากการประทุปฏิบัติของรัฐบาลส่วนกลาง ที่มีอำนาจมากมายเหนือท้องถิ่น ภูมิภาคต่าง ๆ เนื่องจากการรวมศูนย์อำนาจที่เกิดขึ้นเพื่อต่อต้านการล่าอาณานิคมเมื่อกว่าร้อยปีมาแล้วในสมัยรัชกาลที่ 5 และได้มีการเปลี่ยนแปลงเลยตั้งแต่นั้นมา มีแต่จะเสริมเพิ่มอำนาจของรัฐบาลราชการส่วนกลางมากขึ้นเป็นลำดับ การรวมศูนย์อำนาจเช่นนี้ก็มีส่วนที่อยู่เหมือนกัน คือ ทำให้นโยบายของรัฐบาลมีประสิทธิภาพโดยเร็ว เฉกเช่นในสมัยรัฐบาลเผด็จการจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ แต่รัฐบาลที่มีอำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดเช่นนั้น จะดำรงอยู่ได้ก็ต้องมีความเที่ยงธรรม ความยุติธรรม ไม่ทุจริตทรัพยากรและไม่ทำให้ราษฎรในภูมิภาคส่วนใดส่วนหนึ่งเดือดร้อน

รัฐบาลในระบบประชาธิปไตยนั้น มีที่มาจากการเลือกตั้ง ซึ่งต้องถือว่าเป็นพิธีกรรมสำคัญของระบบประชาธิปไตย รัฐบาลไทยนั้นผูกพันอย่างใกล้ชิดกับการเลือกตั้ง เพราะนายกรัฐมนตรีและส่วนมากของรัฐมนตรีเป็นผู้นำของพรรคและผู้บริหารพรรคของพรรคการเมืองที่ชนะการเลือกตั้ง จึงเป็นการยากแต่จำเป็น ที่รัฐบาลจะต้องแยกตัวออกจากพรรคการเมืองของตน กล่าวคือ จะต้องเป็นรัฐบาลของประเทศและประชาชนทั้งประเทศ ไม่ใช่รัฐบาลของพรรคการเมืองและประชาชนผู้สนับสนุนพรรคการเมืองของตนเท่านั้น

น่าเสียดายที่นักการเมืองของไทยไม่สามารถที่จะทำอย่างนั้นได้ นักการเมืองเมื่อขึ้นมามีอำนาจ ก็จะใช้อำนาจในการหาประโยชน์ให้ตนเอง พวกพ้อง พรรคการเมืองของตนตลอดจนกลุ่มคนที่สนับสนุนตนเองหรือพรรคพวกของตน เป็นที่สังเกตกันทั่วไป และเสนอนักการเมืองที่ขึ้นมามีอำนาจ มักจะร่ำรวยขึ้นผิดหูผิดตา ไม่ว่าจะเป็นตัวเขาเอง ภรรยา ญาติพี่น้อง และ/หรือพรรคพวก มีนักการเมืองผู้หนึ่งเคยพูดว่า ถ้าไม่ได้เป็นรัฐบาลก็ยากจนข้นแค้น ซึ่งหมายความว่า ถ้าได้เป็นรัฐบาลหรือเป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลก็จะร่ำรวย การคอร์รัปชันมีมากมายและเพิ่มมากขึ้นเมื่อรัฐบาลมีโครงการใหญ่ๆ เพิ่มขึ้น ความจริงเหล่านี้นั้นเป็นที่ทราบกันทั่วไปทั้งในประเทศและต่างประเทศ (สถาบันวิจิตรศน์มุลนิธิวิจิตรศน์, 2546).

นอกจากนั้นแล้ว จะสังเกตได้ว่า นักการเมืองผู้ขึ้นมามีอำนาจ มักจะผันเอาเงินส่วนรวมที่มาจากภาษีอากรของคนทั้งประเทศไปบำรุงบำเรอคนในท้องถิ่นที่สนับสนุนตนในการเลือกตั้ง ยิ่งกว่านั้นยังไม่สนับสนุนช่วยเหลือหรือตอบสนองความต้องการและความจำเป็น (Needs) ของประชากรกลุ่มที่ไม่สนับสนุนตนและพรรคของตนเอง

ในสภาพความเป็นจริงของสังคมในประเทศไทย ความแตกแยกในความคิดเห็นทางการเมืองนั้น มีลักษณะแตกต่างกันตามภูมิภาค คือ คนใต้และคนกรุงเทพฯ สนับสนุนพรรคการเมืองหนึ่ง ในขณะที่คนในภาคเหนือและภาคอีสานสนับสนุนอีกพรรคหนึ่ง พฤติกรรมกระทำของนักการเมืองและพรรคการเมืองที่ได้กล่าวมาแล้ว ย่อมทำให้ความแตกกว้างระหว่างภูมิภาครุนแรงขึ้น เกิดความรู้สึกว่ารัฐบาลที่ได้รับการสนับสนุนจากคนในภาคเหนือและภาคอีสานนั้น ข่มเหงรังแกคนภาคใต้และไม่ให้

ความยุติธรรมแก่คนกรุงเทพฯ คนภาคเหนือและภาคอีสานก็อาจจะร้องว่ารัฐบาลลำเอียง ช่วยเหลือแต่คนภาคใต้

ในปัจจุบัน เมื่อรัฐบาลส่วนกลางมีโครงการหิมาที่อยากจะทำในภูมิภาคใด และประชากรในภูมิภาคนั้นไม่ต้องการ ประชากรในภูมิภาคไม่อาจขัดขวางได้ เพราะรัฐบาลส่วนกลางมีอำนาจล้นเหลือ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งเปิดเผยและไม่เปิดเผย จนทำให้การชุมนุมประท้วงและการใช้ความรุนแรง กลายเป็นวิธีการเดียวที่จะทำให้เขาขัดขวางการกระทำที่เขาเห็นว่าเป็นการข่มเหงรังแกเขาได้ การที่จะลดความแตกแยกขัดแย้งเช่นนี้ลงได้ มีทางเดียว คือ การลดอำนาจของรัฐบาลส่วนกลางลง และเพิ่มอำนาจให้แก่ท้องถิ่น ซึ่งเป็นสิ่งที่เราเรียกว่า การกระจายอำนาจอย่างแท้จริงเท่านั้น การกระจายอำนาจเป็นวิธีการเดียวที่จะเอื้อให้ท้องถิ่นสามารถที่จะปกป้องทรัพยากรของตนได้โดยไม่ต้องใช้วิธีการที่รุนแรง

ในการหาทางออกประเทศไทย ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นการหาวิธีการระงับความรุนแรงในการขัดแย้ง และหาวิธีการปรองดอง ได้พบว่า การปรองดองจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อคู่ขัดแย้งมีความเห็นร่วมกันในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และที่ได้พบแล้ว สิ่งนั้น คือ การปฏิรูปประเทศไทย แต่การปฏิรูปเป็นนามธรรม มีความหมายกว้างขวาง ครอบคลุมหลายสิ่งหลายอย่าง จึงไม่อาจปฏิบัติได้ เท่าที่ได้เห็นจากการนำเสนอของบุคคล ก็มีที่สำคัญดังต่อไปนี้ คือ 1) การแก้ไขกฎหมายวิธีการในการเลือกตั้ง 2) การกระจายอำนาจ 3) การปฏิรูปการถือครองที่ดิน เพื่อสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำ 4) การเปลี่ยนแปลงระเบียบวิธีการเก็บภาษีอากร 5) ปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม 6) การปฏิรูปตำรวจ ไม่ให้เป็นกองทัพของรัฐบาลส่วนกลาง แต่เป็นผู้รักษาความสงบของท้องถิ่น 7) การปฏิรูปการศึกษา ฯลฯ การที่จะทำให้เกิดการปฏิรูปขึ้นในปัจจุบันได้อย่างเป็นรูปธรรม จำเป็นที่จะต้องเลือกว่าจะทำอะไรก่อน-หลัง การที่จะคอยให้ประชาชนเลือกนั้นคงจะเป็นไปไม่ได้ คู่ขัดแย้งทั้งสองฝ่ายจะต้องเลือกว่าจะทำสิ่งใดเป็นสิ่งแรก แล้วให้ประชาชนลงมติว่าเห็นด้วยหรือไม่ จึงจะทำให้การปฏิรูปเริ่มต้นได้

การที่จะเลือกทำการปฏิรูปอะไรก่อน-หลัง จำเป็นที่จะต้องพิจารณาว่าจะปฏิรูปไปเพื่ออะไร เท่าที่มองเห็นมีสองประการ คือ 1) เพื่อสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำ และ 2) เพื่อลดหรือระงับความขัดแย้ง ความจริงวัตถุประสงค์ของทั้งสองอย่างนี้ไม่ขัดแย้งกัน เพราะการสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำก็จะลดและระงับความขัดแย้งได้

การปฏิรูปที่ได้รับการนำเสนอว่า ควรจะรีบทำก่อนโดยเร็ว คือ การแก้ไขกฎหมายวิธีการเลือกตั้งอย่างหนึ่ง และการกระจายอำนาจอีกอย่างหนึ่ง การแก้ไขกฎหมายวิธีการเลือกตั้งนั้น นำเสนอโดยนักกฎหมายและนักการเมือง และได้รับการสนับสนุนอย่างท่วมท้น ส่วนการกระจายอำนาจนั้นเสนอโดยชาวบ้านนักพัฒนาเอกชนด้วยเสียงอ่อยๆ และคนไม่ค่อยสนใจ แต่ใครจะเสนอว่าการแก้ไขกฎหมายและวิธีการเลือกตั้งนั้น เป็นสิ่งที่ไม่อาจทำได้ หากพิจารณาทัศนคติ ความเห็น และความต้องการของคู่ขัดแย้ง ข้อเสนอเป็นไปไม่ได้แต่ในอุดมคติและความฝัน แต่ปฏิบัติไม่ได้ในความเป็นจริง ส่วนการกระจายอำนาจนั้น น่าจะลดความขัดแย้งลงได้ ถ้ามีการลดอำนาจรัฐบาลส่วนกลางและรัฐบาลกลางเป็นหลักการที่สำคัญ

การแก้ไขกฎหมายและวิธีการเลือกตั้งนั้นเป็นไปไม่ได้ เพราะจะเกิดการขัดแย้งกันในเรื่องละเอียดของทุกข้อที่จะเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้เพราะการเปลี่ยนแปลงในแต่ละข้อย่อมทำให้ฝ่ายหนึ่งได้เปรียบและอีกฝ่ายหนึ่งเสียเปรียบในการเลือกตั้ง จึงจะทำให้เกิดการโต้เถียงขัดแย้ง ทุกท้องถิ่นใน

ภูมิภาคน้อยมียกมีอำนาจการปกครองตนเอง และหลุดพ้นจากแอกของการอยู่ใต้อำนาจรัฐบาลในส่วนกลาง ดังจะเห็นได้จากการเรียกร้องให้ "เชียงใหม่จัดการตนเอง" "ปัตตานีปกครองตนเอง" ฯลฯ นอกจากนั้นแล้ว การกระจายอำนาจเป็นสิ่งที่คณะกรรมการปฏิรูป (คปร.) ได้เสนอในรายงานในรูปเอกสารหนังสือชื่อ แนวทางการปฏิรูปประเทศไทย : ข้อเสนอต่อพรรคการเมืองและผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (14 พฤษภาคม 2554) ว่าเป็นเรื่องสำคัญที่สุด ที่จำเป็นจะต้องทำเรื่องหนึ่งโดยด่วน คณะกรรมการชุดนี้ประกอบขึ้นด้วยบุคคลจากหลายฝ่าย

รายงานคณะกรรมการปฏิรูป ได้ให้เหตุผลของความจำเป็นในการกระจายอำนาจไว้มากมายและน่าฟัง ซึ่งจะหาอ่านได้ในรายงานเรื่อง แนวทางการปฏิรูปประเทศไทย โดยคณะกรรมการปฏิรูป (คปร.) ซึ่งมีข้อเสนอไว้ดังนี้

"การควบคุมบ้านเมืองโดยศูนย์อำนาจที่เมืองหลวงทำให้ท้องถิ่นอ่อนแอ ประชาชนอ่อนแอ กระทั่งดูแลตัวเองไม่ได้ในบางด้าน อำนาจอธิปไตยที่รวมศูนย์มีส่วนทำลายอัตลักษณ์ของท้องถิ่นในหลายที่หลายแห่ง ยังไม่ต้องเอ่ยถึงว่าการดำเนินงานแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมด้วยวิธีกำหนดนโยบายจากส่วนกลางนั้น ยิ่งส่งผลให้ท้องถิ่นไร้อำนาจในการจัดการเรื่องปากท้องของตน ยิ่งไปกว่านั้นสถานการณ์ดังกล่าวยังถูกซ้ำเติมให้เลวลงด้วยเงื่อนไขของยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งมีระบบเศรษฐกิจแบบไร้พรมแดนเป็นพลังขับเคลื่อนสำคัญ

การที่รัฐไทยยังคงรวมศูนย์อำนาจบังคับบัญชาสังคมไว้อย่างเต็มเปี่ยม แต่กลับมีอำนาจน้อยลงในการปกป้องสังคมไทยจากอิทธิพลข้ามชาตินั้น นับเป็นภาวะวิกฤติที่คุกคามชุมชนท้องถิ่นต่างๆ เป็นอย่างยิ่ง เพราะทำให้ประชาชนในท้องถิ่นแทบจะป้องกันตนเองไม่ได้เลย เมื่อต้องเผชิญกับผู้ประกอบการรายใหญ่ที่มีทุนมากกว่าเมื่อสังคมถูกทำให้อ่อนแอ ท้องถิ่นถูกทำให้อ่อนแอ และประชาชนจำนวนมากถูกทำให้อ่อนแอ ปัญหาที่ป้อนกลับมายังศูนย์อำนาจจึงมีปริมาณท่วมท้น ทำให้รัฐบาลทุกรัฐบาล ล้วนต้องเผชิญกับสภาวะข้อเรียกร้องที่ล้นเกิน ครั้นแก้ไขไม่สำเร็จทุกปัญหาก็กลายเป็นประเด็นการเมือง "

การลดอำนาจรัฐบาลส่วนกลางจึงมีความสำคัญมาก เป็นการช่วยให้ท้องถิ่นสามารถป้องกันตนเอง รักษาทรัพยากรของตนเองได้

"สำหรับการวางแผนพัฒนาพื้นที่ (เช่น การพัฒนาชายทะเลภาคใต้ หรือการให้สัมปทานเพื่อพัฒนาเหมืองแร่) รัฐบาลก็ยังคงนำเสนอทิศทางการวางแผนต่อท้องถิ่นต่าง ๆ ได้ แต่การตัดสินใจจะต้องมาจากท้องถิ่น ชุมชนและประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้น รัฐบาลจึงจำเป็นต้องประสานงานกับท้องถิ่นอย่างใกล้ชิด และต้องเคารพในการตัดสินใจของท้องถิ่น ที่อาจกำหนดทิศทางการพัฒนาในพื้นที่ของตน ซึ่งแตกต่างไปจากแนวทางที่รัฐบาลกำหนดไว้ก็เป็นได้..."

ความสำคัญของการกระจายอำนาจที่ลดทอนหรือระงับความขัดแย้งมีสองประการที่สำคัญ คือ 1) ทำให้ท้องถิ่นสามารถที่จะป้องกันตัวเองจากการทุจริต ช่มเหิง โดยรัฐบาลกลางได้ 2) จำกัดการต่อสู้ขัดแย้งให้ไปมีเวทีในแต่ละท้องถิ่นแทนที่จะรวมกันต่อสู้ขัดแย้งกันในเมืองหลวง (กรุงเทพฯ) การต่อสู้ขัดแย้งในท้องถิ่นเป็นการขัดแย้งของคนกลุ่มน้อย ในพื้นที่เล็ก ๆ ซึ่งทำให้สามารถตกลงประนีประนอมกันได้โดยง่าย (ธนยศ ชะวนิตย์, 2559).

เมื่อเริ่มต้นเราได้พิจารณาเห็นว่า การที่การพิพาทขัดแย้งจะระงับและเกิดการปรองดองได้นั้น จำเป็นที่จะต้องมิจุดร่วม คือ สิ่งที่ทำให้ร่วมกันได้ ซึ่งเราจะพบแล้วว่า คือ การปฏิรูป แต่การปฏิรูป

เป็นนามธรรม มีความหมายครอบคลุมสิ่งที่ปฏิบัติได้หลายอย่าง การที่จะทำให้เกิดการปฏิรูปได้ จำเป็นที่ต้องจัดเรียงความสำคัญและความเป็นไปได้ จากการจัดเรียงความสำคัญ โดยถือว่าการปฏิรูปควรมีส่วนสำคัญในการลดทอนความขัดแย้ง เราพบว่า การกระจายอำนาจเป็นสิ่งที่อาจยอมรับได้โดยคู่ขัดแย้งทั้งสองฝ่าย และอาจสามารถระงับข้อพิพาทระหว่างภูมิภาค ซึ่งเป็นความขัดแย้งพื้นฐานได้

ปัญหาต่อมา คือ จะเริ่มต้นการปฏิรูปอย่างไร เมื่อไร แน่ใจว่าการปฏิรูปควรเริ่มขึ้นเดี๋ยวนี้ แต่ปัญหาก็ยังมีว่า จะเริ่มต้นอย่างไร ในความเห็นของดิฉัน ควรมีการแต่งตั้งคณะปฏิรูปขึ้นเดี๋ยวนี้ เพื่อดำเนินการกระจายอำนาจ ข้อเสนอของคณะกรรมการชุดนี้ จะต้องผูกพันกับรัฐบาลชุดนี้ หรือ "รัฐบาล" ในภายภาคหน้า ให้ปฏิบัติตามคณะกรรมการชุดนี้ จะพิจารณากำหนดในรายละเอียดของกระบวนการกระจายอำนาจ ว่าต้องทำอะไร อย่างไร เมื่อไหร่ และใครเป็นผู้ทำ ในการกระจายอำนาจได้มีหลายฝ่ายหลายกลุ่มไม่ใช่แต่เพียงคณะกรรมการปฏิรูปชุดของคุณอนันต์เท่านั้น ที่ได้ศึกษาพิจารณาในรายละเอียด ดังนั้น จึงไม่น่าจะเป็นการยากที่คณะกรรมการชุดนี้จะทำให้สำเร็จโดยเร็ว

ปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ องค์ประกอบของคณะกรรมการชุดนี้ ปัญหาเรื่องนี้จะลดน้อยลงไปเมื่อคู่ขัดแย้งทั้งสองฝ่ายเห็นร่วมกันว่าควรมีการกระจายอำนาจ ความจริงในรัฐบาลชุดนี้ ไม่ควรเรียกคณะกรรมการปฏิรูป ควรมีชื่อเรียกว่า "คณะกรรมการกระจายอำนาจ" ข้อเสนอข้อคิดเห็นบางประการเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการชุดนี้ ดังต่อไปนี้ 1) ไม่ควรแต่งตั้งให้นักการเมืองเป็นกรรมการชุดนี้ เพราะการปฏิบัตินั้นทำโดยประชาชน และนักการเมืองมักมีผลประโยชน์ที่ขัดแย้งกับการกระจายอำนาจ 2) ไม่ควรแต่งตั้งให้ข้าราชการผู้ใหญ่ เช่น ปลัดกระทรวง อธิบดี หรือนายตำรวจนายทหารชั้นผู้ใหญ่ให้เข้ามาเป็นคณะกรรมการ เพราะการกระจายอำนาจ จำเป็นต้องลดอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยการยุบเลิกข้าราชการส่วนภูมิภาค 3) คณะกรรมการมีจำนวนไม่มากเกินไป ไม่ควรมีจำนวน 20 คน ทางที่ดีควรมีประมาณ 10 ถึง 15 คน แต่ 20 คนก็พอทำได้ เพราะข้อเสนอหรือคำสั่งของคณะกรรมการจะไม่ได้มาจากการลงคะแนน (โหวต) เอาแพ้เอาชนะกัน หากจะได้มาจากการถกเถียง ให้เหตุผลจนเกิดการตกลงร่วมกัน การใช้วิธีเช่นนี้จะสำเร็จได้ ผู้ร่วมประชุมต้องมีจำนวนน้อย ถ้ามีจำนวนมากจะพูดกันไม่รู้เรื่อง 4) ในการประชุมห้ามไม่ให้มีการโหวตลงคะแนน การตัดสินใจทุกเรื่องทุกครั้งจะต้องมาจากความคิดเห็นร่วมกันของคณะกรรมการทุกคน 5) ประธานคณะกรรมการมี 2 คน ได้รับจากการแต่งตั้งทั้ง 2 ฝ่ายที่ขัดแย้งกันฝ่ายละ 1 คน แล้วประธานคณะกรรมการร่วมกันสรรหา แต่งตั้งคณะกรรมการที่เหลือทุกคน 6) ในการแต่งตั้งประธานคณะกรรมการ ขอให้คู่ขัดแย้งทั้งสองฝ่ายแต่งตั้งคนคิดว่าเป็นกลาง โดยแต่ละฝ่ายจะต้องนำเสนอคนกลางที่ฝ่ายตรงข้ามรับได้ และเมื่อประธานทั้ง 2 คน เลือกรวมการ ก็ขอให้พยายามเลือกคนที่เป็กลางและมีความรู้ความสามารถที่จะทำการกระจายอำนาจได้ ข้อ 6 นี้เป็นข้อที่สำคัญอย่างยิ่ง ถ้าคู่ขัดแย้งเห็นแก่ตัว เอาแต่ผลประโยชน์ตนเป็นที่ตั้ง (เมธี ครองแก้ว, 2551) ไม่เห็นแก่ส่วนรวม เสนอแต่งตั้งประธานผู้สนับสนุนฝ่ายตนเท่านั้น การกระจายอำนาจก็จะเป็นไปไม่ได้ จะเกิดการแบ่งเป็นฝักเป็นฝ่าย ทะเลาะกันไม่รู้จบ ดังนั้นจึงขอให้แต่ละฝ่ายเสนอคนกลางที่ฝ่ายตรงข้ามรับได้ หากคิดว่าคนกลางไม่มี หาไม่ได้ ก็ขอให้เสนอคนที่ตนคิดว่าค่อนข้างจะสนับสนุนหรือเห็นด้วยกับฝ่ายตรงข้าม แต่เป็นคนที่มีคุณธรรม มีความยุติธรรม และมีหิริโอตตัปปะ

หากมีความประสงค์ที่จะลดทอนหรือระงับการขัดแย้งเป็นหลัก โดยอาศัยการหาจุดร่วม ความเห็นร่วมเป็นฐาน เพื่อสร้างความปรองดอง เพื่อให้อยู่ร่วมกันได้ มีความเชื่อว่าการกระจายอำนาจ โดยเพิ่มอำนาจให้แก่ท้องถิ่น และลดทอนอำนาจของส่วนกลาง จะทำให้ท้องถิ่นในภูมิภาคต่าง ๆ สามารถป้องกันตัวเองจากการข่มเหงโดยรัฐและรัฐบาลส่วนกลางได้ จะได้ไม่ต้องเดินขบวนเข้ามาประท้วงในกรุงเทพฯ และทำให้ความขัดแย้งต่าง ๆ จมกั้อยู่ภายในท้องถิ่น ซึ่งทำให้ระงับได้โดยง่าย เพราะผู้ขัดแย้งมีจำนวนจำกัด คือ จำนวนน้อยอาศัยอยู่ใกล้เคียงกัน และต้องพึ่งพาอาศัยกัน ทำให้การเจรจาปรองดองกันเกิดขึ้นได้ง่ายขึ้น นอกจากนั้น การลดอำนาจของรัฐและรัฐบาลลง จะทำให้การต่อสู้แย่งชิงการเป็นรัฐบาลลดน้อยลงด้วย เพราะผลประโยชน์ที่นักการเมืองจะได้จากการเป็นรัฐบาลก็จะลดน้อยลงด้วย การกระจายอำนาจน่าจะมีผลทำให้ความขัดแย้งลดความรุนแรงลงในทุกระดับ

อุปสรรคที่สำคัญสำหรับการกระจายอำนาจ คือ ความหวาดกลัวความแตกแยกบางท้องถิ่น จะแยกตัวออกไปเป็นอิสระ หรือไปรวมตัวอยู่กับประเทศอื่น ความกลัวนี้สืบทอดมาจากสมัยรัชกาลที่ 5 ในยุคล่าอาณานิคม เมื่อประเทศมหาอำนาจประสงค์เข้ามายึดครองพื้นที่การปกครอง แต่สถานการณ์ปัจจุบันนั้นเปลี่ยนไปแล้ว ไม่ใช่การขยายอาณาเขตยึดพื้นที่ทางการเมืองการปกครองอย่างแต่ก่อน หากแต่เป็นการแผ่อิทธิพลทางเศรษฐกิจ วิธีการต่อสู้จึงต้องเปลี่ยนไป โดยการสร้างชุมชนท้องถิ่นให้เข้มแข็ง และสามารถปกป้องรักษาทรัพยากรของตนไว้ให้ได้ คนในชาติจะต้องรักและสามัคคีกันไว้ (ทศพร ทองเที้ยว, 2546) แต่หากแตกแยกกัน ต่อสู้กัน ประเทศมหาอำนาจแต่ละฝ่ายก็จะเข้ามาแทรกแซง เพราะประเทศมหาอำนาจเองก็แข่งขันกัน เพื่อขยายอำนาจอิทธิพลทางเศรษฐกิจ จะเห็นได้ว่าการรบพุ่งต่อสู้กันตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา เป็นสงครามกลางเมืองภายในประเทศเล็ก ๆ ทั้งสิ้น ตั้งแต่สงครามเกาหลีมาจนถึงสงครามในตะวันออกกลาง ความจริงสงครามเหล่านี้เป็นสงครามตัวแทน เพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของประเทศมหาอำนาจแทบทั้งสิ้น ถ้าหากทะเลาะวิวาทต่อสู้กัน ก็จะเปิดโอกาสให้ประเทศมหาอำนาจเข้ามาแทรกแซงสนับสนุนให้เราฆ่ากันเอง เพื่อผลประโยชน์ของเขาทั้งนั้น ประเทศไทยเป็นอาณาจักร มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตราบไต่ที่ประชาชนส่วนใหญ่ในทุกท้องถิ่นมีความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์และองค์พระมหากษัตริย์ ก็จะไม่มีส่วนใดของประเทศแยกตนออกไปเป็นอิสระ หรือแยกออกไปรวมกับประเทศเพื่อนบ้าน ผู้เขียนมีความเชื่อว่า ประชากรของประเทศไทยมีความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ มีคนจำนวนน้อยมากที่ไม่มีความจงรักภักดี อนึ่ง พระมหากษัตริย์ทรงเป็นจอมทัพ ดังนั้น กองทัพจึงเป็นองค์กรของประเทศโดยรวม ทำหน้าที่ต่อสู้ป้องกันประเทศและประชาชนจากการรุกรานของอริราชศัตรู ตลอดจนรักษาความมั่นคงของประเทศ ศาสนา ศีลธรรมปฏิบัติงานในนามของพระมหากษัตริย์ จึงเป็นสถาบันของประเทศโดยรวม รัฐบาลส่วนกลางยังมีหน้าที่สำคัญในการติดต่อสัมพันธ์กับต่างประเทศ และงานที่สำคัญอื่น ๆ ที่จำเป็น ซึ่งกำหนดโดยคณะกรรมการในการกระจายอำนาจ นอกจากนั้นแล้ว ปัจจุบันนี้ส่วนต่าง ๆ ของประเทศมีการยึดโยงแลกเปลี่ยนกันด้านเศรษฐกิจ การติดต่อคมนาคมอย่างแน่นแฟ้นจนยากที่จะตัดขาดแยกออกไปได้ ดังนั้น จึงไม่น่าจะมีความหวาดกลัวเป็นห่วงอย่างในสมัยรัชกาลที่ 4 และรัชกาลที่ 5 อีกต่อไป

ปัญหาความขัดแย้งในสังคมไทยหรือปัญหาของประชาธิปไตยในสังคมไทยจึงอยู่ที่ว่า จะทำอย่างไรให้คนในสังคม สามารถอยู่ด้วยหลักการ อยู่ด้วยหลักความจริง ความถูกต้องดีงาม และอยู่ด้วยกฎเกณฑ์ กติกา และกฎหมายที่ตกลงกันไว้ ต้องเป็นกฎหมายที่ชอบธรรม ที่ต้องมีปัญญาที่รู้หลักการ

มีจิตใจที่ยึดมั่นในความจริง ความถูกต้อง ยึดถือธรรมเป็นใหญ่ และด้านพฤติกรรม ต้องสามารถควบคุมพฤติกรรมให้ดำเนินตามหลักการที่วางไว้

สรุป (Conclude)

ความขัดแย้งเกิดจากอะไร นักวิชาการรู้กันดี นักบริหาร ผู้บริหารรู้กันดี และเชื่อว่ารัฐบาลทุกชุด ทุกยุคทุกสมัยรู้กันดี รู้ภาวะความขัดแย้ง รู้สาเหตุของความขัดแย้ง แต่ความขัดแย้งบางอย่างเป็นความขัดแย้งแบบไม่สมเหตุสมผลมากนัก อย่างรัฐบาลจะย้ายผู้นำกองทัพบางคน เป็นเหตุให้ทำรัฐประหาร ภาวะความขัดแย้งในสังคมไทยมาจากความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ความเหลื่อมล้ำทางสังคม ความเหลื่อมล้ำด้านความยุติธรรม ประชาชนเข้าไม่ถึงความยุติธรรม ชาวบ้านหาของป่า หาหน่อไม้ หาเก็บเห็ด หาฟันโดนจับ ปรับถูกขังคุก แต่นักการเมืองฝ่ายรัฐบาล หรือคนรวยยึดครองป่า เป็นร้อยไร่พันไร่ไม่มีความผิด คนรวยทำความผิดวิ่งเข้าบ้าน เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่กล้าตามจับ คนยากจนกระทำความผิดฐานเก็บเห็ด หาหน่อไม้ในป่า จับได้ทันที ติดคุกทันที

แต่ประเด็นสำคัญมีอยู่ว่า ไม่มีใครที่จะคิดแก้ไขจริงจัง หรือยังมีใครได้ประโยชน์จากความขัดแย้ง เหมือนสงครามในโลกนี้ไม่หมดไป มีใครได้ประโยชน์จากความขัดแย้ง ก็ใครละได้ประโยชน์จากการสู้รบ ใครละได้ประโยชน์จากสงคราม ก็คือ คนขายอาวุธเป็นคนกลุ่มแรกที่ได้ประโยชน์ เมื่อสู้รบกันก็ต้องซื้ออาวุธจากเขา และความขัดแย้งในสังคมไทย ใครได้ประโยชน์ที่ขบถอำนาจความวุ่นวายแล้วอ้างเป็นเหตุผลในการยึดอำนาจ ในการทำรัฐประหาร จนกลายเป็นธุรกิจรัฐประหาร ผลเสียต่อชาติบ้านเมืองโดยรวม แต่มีใครได้ประโยชน์ วัฏจักรของความขัดแย้งจึงไม่หมดไป หรืออาจมีบางคนบางกลุ่มสร้างเงื่อนไขความขัดแย้ง ความรุนแรงให้ดำรงอยู่ตลอดเพราะมีใครได้ประโยชน์ตามที่กล่าวมา

บรรณานุกรม

- กรุณา มธุราภรณ์สรณ์. (2560) *ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์*. สมุทรสาคร : ยุ้ย COPY.
- ฉันทนา บรรพศิริโชติ. (2542). *ความขัดแย้งในสังคมไทยยุควิกฤติเศรษฐกิจ*. กรุงเทพมหานคร : คบไฟ.
- ทศพร ทองเที้ยว. (2546) *การเรียนรู้สู่การทำแผนงานและสร้างเครือข่ายเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า.
- ธนยศ ชวะนิตย์. (2559). *การขัดกันแห่งผลประโยชน์ Conflict of Interest: COI*. สืบค้นเมื่อ 24 ตุลาคม 2561 จาก www.ojs.mcu.ac.th/index.php/socdev/article/download/1656/1297
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2554). *กระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคนสู่ประชาธิปไตย*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สุวรรณภูมิ.
- เมธี ครองแก้ว. (2551). ผลประโยชน์ส่วนบุคคลจากความสูญเสียส่วนรวม: การรับมือกับการทุจริตจากผลประโยชน์ทับซ้อนในประเทศไทย. *วารสารวิชาการ ป.ป.ช.*, 1(1), 1-15.
- สถาบันนิติทรรศน์มูลนิธิวิถีทรรศน์. (2546). *ธรรมาภิบาลกับคอร์รัปชันในสังคมไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).